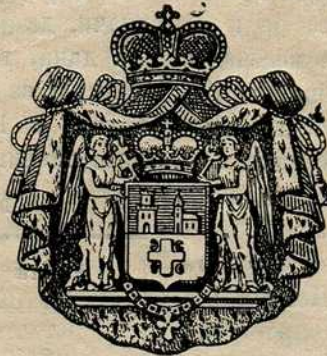

СРПСКИ СИОН

Год. IX.

Број 36.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протопрезвитер Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 5. септембра 1899.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Његово Високопреосвештенство господин епископ бачки *Митрофан Шевић* благоизволео је јереја Лазара Шевића, пароха Сегединског, у знак признања за ревностно и савесно пастирско службовање, одликовати црвеним појасом.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Позив

Пречасном и часном свештенству Архидијезе Карловачке.

На темељу добивене високе дозволе од Његове Светости Архиепископа и Митрополита Карловачкога и Патријарха српскога, преузвишенога господина *Георгија Бранковића*, а одзивајући се закључку и молби протопрезвитератскога свештеничкога збора протопрезвитерата Карловачкога, од 29. априла о. г. бр. III., сазивамо епархијски свештенички збор Архидијезе Карловачке, који ће се одржати дана 6. (18.) октобра о. г. у Митровици, на који се збор братски позива без разлике пречасно и часно свештенство Архидијезе Карловачке.

Пословни ред:

1. Призивање св. Духа.
2. Отварање збора.
3. Конституисање збора.
4. Донашање закључка о оснивању „Архидијезезалнога православнога српскога свештеничкога конвикта“ и претрес правила за исти конвикат.
5. Избор привременога Патроната конвиктскога.
6. Претрес питања о епархијском свештеничком удружењу у Архидијезези Карловачкој.
7. Претрес питања о избору свештеничких посланика на народно-црквени сабор.
8. Претрес предлога, који се бар 24 сата пре отворенога збора поднесу окружном протопрезвитеру Митровачком.
9. Затварање збора.

Сазивачи збора:

Авакум Стајић **Јефтимије Вунадиновић**

окр. протопрезвитер
Митровачки.

окр. протопрезвитер
Земунски.

Илија Пернаћански

протојереј и адм.
протопрезвитерата Вуковарског.

Јован Јеремић

окр. протопрезвитер
Карловачки.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

0 сједињењу два календара (јулијанског и григоријанског.)

(Наставак.)

Та нетачност се хтела да исправи Григоријевим календаром, и то тако, што је и на даље одржано 19-огодишње трајање месечевог круга, али је промењена вредност епакта. Године 1582. испуштено је уједанут 10 дана (од 5. октобра до 15. окт.) те је тако 11-одневна епакта 1. месечевог круга спала на 1 дан. Другог месечевог круга на 12.* — Или свих 19 епакта биће мање за 10 и то је тако остало до 1700. године. По том календару 1700. година није била преступна година, изостао је један дан, те је тако епакта од 1. дана првог месечевог круга спала на 0, а то се бележи са *. Год. 1800 изостаде опет један преступни дан, али је тада већ од оног 1½ сата кроз 304 године опет постао један дан, те због тога остаде епакта непромењена. — 1900. године ће опет испасти 1 дан, те ће тако епакта 0. првог месечевог круга опет спасти са 1 и биће 29. По овом рачунању ће таблица, која показује епакта појединог месечевог круга од 1900. године, изгледати овако :

Месечев круг	Епакта	Месечев круг	Епакта	Месечев круг	Епакта
1	29	8	16	15	3
2	10	9	27	16	14
3	21	10	8	17	25
4	2	11	19	18	6
5	13	12	*	19	17
6	24	13	11		
7	5	24	22		

Епакте иду од 0 — а то одговара 30 — у обратном реду и почевши са 1. јануаром долазе уз сваки дан, тако да на парне месеце долази само 29 епакта, а на остале 30, за то и бива, да је у парним месецима фебруару, априлу, јуну и т. д. 24. и 25. епакта прописана за један дан.

Ево за пример месец март и април. На 1. март долази епакта 0, а то значи, ако је 1. марта нов месец, онда се месечева година и сунчана година свршују једног те истог дана, или међу њима нема епакте. На 2. март за-

* Види таблицу у прошлом броју на стр. 560.

бележена је XXIX. епакта, а то значи, да је месец 28. фебруара био већ од 29. дана, 1. марта ће испунити 30 дана, те тако 2. марта мора бити нов месец. Или узмимо за пример 16. март, уз који долази епакта XV, а то значи, да је месец 31. децембра био већ од 15 дана, те је тако 15. јануара испунио 30 дана, и за то је 16. јануара, и онда 14. фебруара и 16. марта опет нов месец. Ево и целе таблице, за та два месеца :

Март

Април

Епакта	Дани у месецу	Епакта	Дани у месецу
*	1	XXIX	1
XXIX	2	XXVIII	2
XXVIII	3	XXVII	3
XXVII	4	XXVI	4
XXVI	5	XXV—XXIV	5
XXV	6	XXIII	6
XXIV	7	XXII	7
XXIII	8	XXI	8
XXII	9	XX	9
XXI	10	XIX	10
XX	11	XVIII	11
XIX	12	XVII	12
XVIII	13	XVI	13
XVII	14	XV	14
XVI	15	XIV	15
XV	16	XIII	16
XIV	17	XII	17
XIII	18	XI	18
XII	19	X	19
XI	20	IX	20
X	21	VIII	21
IX	22	VII	22
VIII	23	VI	23
VII	24	V	24
VI	25	IV	25
V	26	III	26
IV	27	II	27
III	28	I	28
II	29	*	29
I	30	XXIX	30
*	31		

Пређимо сад на недељно слово (врџцк лџто). Ако дане у недељи обележимо са 7 слова, на то продужимо кроз целу годину видимо, да ће оно слово, којим је обележен 1. јануар пасти и на 31. децембар у простој

години, и кад не би било преступне године, онда би после сваких 7 година био исти ред. Али како преступне године кваре тај ред, јер онда има један дан више, то онда мора и једно слово бити више. Фебруар у месцу 28 дана има 29 дана. Те тако одношај између недељних дана и дана у години неће бити исти сваких 7, него сваких 4 пута по 7 година или тек после 28 година.

Недељних слова има седам и ово су: **А, Б, Г, Д, Ђ, З.** Како код нас почиње црквена година са 1. септембром, то се онда недељна слова пишу уз дане, почевши са 1. септембром, у обратном реду тако да на 1. септембра пада слово **А**, на 2. септ. слово **З**, на 3. септ. **С**, на 4. септ. слово **Ђ**, на 5. септ. слово **Д**, на 6. септ. слово **Г**, на 7. септ. слово **Б**. и т. д. и то све иде тако до 29. фебруара када пада слово **Б**. Но на 1. март не пада слово **А** него **Г**, или оно слово, које је било 28. фебруара и онда иде даље својим редом све до 31. августа.

Бива, да оваким разментајем слова која означају недељу, не иду слова у обратном реду, него у напред н. пр. ако је прве године било недељно слово **А**, друге ће бити **Б**, треће **Г**. Ова слова ступају у употребу 1. марта и онда у 4. преступној години, пошто до марта имамо један дан више, недељно слово неће бити **Д**, него **Ђ** т. ј., ни и преступној години неће бити два недељна слова, него ћемо једно изоставити и узети друго следеће. То по нашој системи може да буде, јер код нас није 24. фебруар преступни дан, као по Григоријанском календару, него 29. фебруар, дакле уметнут је баш онде где се недељно слово мења. Н. пр. 1896. година је била преступна година; а 1895. г. је недељно слово било **С**, на ипак за то недељно слово после 1. марта 1896. није било **З**, него **А** т. ј. последња недеља у месецу фебруару била је 25. и тако је 29. фебруара био четвртак, а најближа недеља је пала на 3. март, на који дан долази слово **А**, те с тога је 1. марта недељно слово било **А**.

По Григоријанском календару недељна су слова ово: **А, В, С, Д, Е, Ф, Г**, која такође иду обртним редом. Ако које године 1. јануар падне у недељу, па пошто је тај дан обележен са **А**, то ће увек оног дана бити недеља на који пада **А**. Узевши да је проста година, онда ће и о 31. децембру бити не-

деља, а идуће године биће недеља 7. јануара, где долази слово **Г**, које ће означавати целе године недељне дане. Треће године ће бити недељно слово **Ф**, или недеља ће пасти већ 6. јануара. Четврта је година преступна и те године ће прва недеља у јануару пасти на 5. јан., а недељно слово ће бити **Е**, али само до 24. фебруара, јер по латинском рачунању 24. фебруара траје 48 сати или у преступној години 24. фебруар траје два дана, те за то и недељно слово иде са једним напред. Или, ако је до 24. фебруара било недељно слово **Е**, то ће онда од идућег дана (т. ј. лајички рачунајући од 26. фебруара) у преступној години бити недељно слово **Д**. То бива за то, што је овде уметнут дан и то тако, да он истина не добија број као остали дани у месецу, али он ипак има своје место међу недељним данима.

Сад имамо још један циклус за рачунање времена, који се зове *индикти* и који траје 15 година. Код нас почиње 1. септембра, а код Латина 1. јануара. Рачунање времена по индиктима заведено је 313. године на место олимпијада.

Из овога, што смо до сад рекли, може се од прилике видети у колико се и где се разликују два календара: у Јлијански и Григоријански; а сад ћемо да изнесемо, како мисли Емил Мелес, да би се те разлике могле укло- нити, а да се не повреди црквено правило и ред у нашим црквеним књигама. Ово чинимо највише стога, да би изазвали кога од наших стручњака, дарекне своје мњење, у том питању.

Као што напред споменусмо, о замени старог календара са новим, говори се на више страна. Сви држе, да је најзгодније да се то учини 1900. године, а то за то, што онда наступа од 1. марта диференција између два календара за 13 дана. Тога се држи и Емил Мелес, али он предлаже, да се то почне још ове 1899. године и то у месецу октобру и новембру, наиме да се после 26. октобра, т. ј. св. Димитрија, одмах сутра дан напише 8. новембар т. ј. св. Архангел Михајло* и онда би св. Архангел Михајло празновао већ по Григоријанском календару. 1899. године је код

* То би по нашу срп. прав. цркву било незгодно и немогуће, јер ми имамо свечара 30. октобра на св. Мрату; 1. новембра на Врачеве, 3. новембра на Ђурђица, те би ти свечари, по овом предлогу, морали отпасти ове године.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.BS

нас недељно слово, према 15. кругу сунчевом Д и по том ће 26. октобра бити уторак, па ако одмах сутра дан у среду метемо 8. новембар, недељно слово ће за пет места отићи напред, или од 8. новембра 1899. г. до 1. марта 2000. година биће недељно слово С. По новом календару 1900. година не би била преступна, те тако 1. марта недељно слово не би морало прескочити за један, него ће иза С доћи З.

Године 1899. је круг месеца 16, а стара му епакта (ωσωνανιε, themelion) 29. Год 1900. је круг месеца 17, а епакта му 11, а то одговара, по латинском рачувању првој години. Ова би епакта ступила у живот 1. марта 1900. али као што већ рекосмо од ове 11. епакте је 1582. године, због изостављених 10 дана, постала 1 епакта; — 1600. год. није било промене, него тек 1700. године, кад је изостављен 1 преступни дан, те је тако епакта 1, постала за један мања или 0. — 1800. год. је опет изостао један преступан дан, али је те године од оног 1½ сата ранијег наступања месечевих мена за 304. године постао један дан, те тако епакта 0 остаде и за XIX столеће. Но како 1900. године опет изостаје један преступан дан, услед чега ће епакта 0 опет за један поћи натраг, то ће 1900. године по новом рачувању бити епакта 29, али ће круг месеца остати 17. На овај начин као што се 1900. године стара епакта 11, 17-ог месечевог круга, променула, исто тако би се имало променути и осталих 18 епакта, те би по томе одношај између епакта и месечевог круга изгледао овако:

Круг месеца

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Епакта

2 13 24 5 16 17 8 19 * 11 22 3 14 25 6 17 29 10 11

Овај одношај између круга месечевог и епакта остао би кроз три столећа све до 1. марта 2200. године. По овом би дакле 1900. год. круг месеца био 17, епакта 29, — 1901. год. круг месеца 18, епакта 10, — 1902. год., круг месеца 19, епакта 21. И онда се почиње изнова т. ј. 1903. год. биће круг месеца 1, епакта 2, и т. д. Године 1900. у месецу априлу као парном који има 29 епакта, пашће на 1. април 29. епакта, (види таблицу о употреби епакта) онда ће бити нов месец, а за 14. дана т. ј. 14. априла биће пун месец,

а пошто би по горњем рачувању 1900. године недељно слово било З, то ће 14. априла бити субота и одмах сутра дан, дакле 15. априла Пасха.

Свршиће се).

Беседа.

„Не вјеста, чему просита“
Мар. гл. 10. ст. 38.

Као што нам данашње св. Јеванђеље казује: Јаков и Јован — ови знаменити ученици Христови, као људи — по немоћи својој — упадају у искушење људско. Ово је тиме још чудноватије, што је њима честољубље то баш тада овладало, када су они непрестано били уз Христа Спаситеља, који и сам није имао где да приклони главу своју. Овај велики Учитељ њима непрестано о страдању своме говори, а они неке части и достојанства — себи уображавају. Он им говори о скорошњој смрти својој, а они о неким весељима и радостима мисле. Он им о крсту говори, а они моле да седну на — незнам каквим престолима — с леве и с десне стране око Њега. Он им представља и говори: да ће они, који велика достојанства и части света овога имају, да ће они највише на Њега напасти и на смрт осудити; — а они вољно сами себе у оваку беду бацају.

Тако то свагда друкчије свет овај, а друкчије Јеванђеље — умује. Таква је то слабост ума нашега, да ми без благодати Божје, ии пута ни начина к правој и истинитој срећи и блаженству пронаћи не можемо. Зато су и ови молиоци — Јаков и Јован, — према молби својој и одговор добили. Христос им је казао: „Не знате, шта иштете.“ Вас, ученици моји, блесак светске славе заслепљава; ви сте заборавили, шта сам вам Ја толико пута говорио, а наиме: „Ко хоће међу вама да буде први, нека буде свима слуга“ (Мар. X. 44.). Ви сте од Мене ради вечне славе изабрани, да би — не овде на земљи, него на небесима — царствовали. Но да би ви венац овај бесмртности задобили, то треба да свет овај са свима страстима и грешним жељама — победите.

А да се и ми, православни Хришћани за овим искушењем повели не би; то треба да се потпуно вољи Божјој предамо, те да

заједно са пророком Давидом к Богу вапијемо: „Покажи нам пут, којим да идемо, јер к Теби подижемо душу своју“. (Псал. 143. 8).

Но почем има много и таквих, који или оно, што није корисно, или ако је и корисно, али непристојним начином од Бога траже и моле, то ћемо данас у беседи овој о томе подробније расуђивати.

Човек себе различитим жељама кињи и мучи; и кад баш много тражи, онда и само скупоцено благо своје, а то је: спокојство душевно — губи.

Неки од нас траже високе части и достојанства, па никаквога труда ни муке нема коју они — да би исто задобили — претрпели не би. Они се пењу на најстрашније врлети, да би се само на врхунац светскога достојанства попети могли. А када исто задобију, онда их колебава и превртљива срећа изненада са висине ове сваљује и у прах претвара. А и св. Јеванђеље ове несрећне тражиоце и молиоце са овим речима предусрета: „Не знате шта иштете“.

Доишта добро је части и достојанства желети. Но ако смо исто задобили, а дужности, које од нас част и достојанство то захтева, нисмо испунити кадри, него још при томе у вртлог свију страсти својих утоњавамо, то ће онда тај високи положај наш, како нама тако и другима, велику душевну штету наносити. Боље је какво малено бремене части ма и са маленом хасном, него ли тешко и велико без икакве хасне — на плећима својима носити.

Једни веле: нико не треба да тражи части, а други се пак заносе честољубљем и — хвале га. Дочим пак сама реч Божја то не одобрава, него нас учи: да оно, што част и достојанство наше од нас захтева — испуњавамо; али да се за исто не отимамо и само о њему да не мислимо. Јер ко чини добро, не због самога добра, него само зато, да би част и славу задобио, тај онда и само то добро дело своје губи и у грех претвара.

Молим, не брини се Хришћанине! Врлина и добро дело само је по себи за тебе код Бога — велики посредник. Част бежа од

оних који за њом трче; а за онима пак који од ње беже — сама она трчи. Тако се: Јосиф са врлинама и добрим делима својима ни у тамници, Лот у Содоми, Јов на буништу, Мојсеј у пустињи, апостоли при ловљењу рибе, свети и велики апостол Павле ни у чатрљи — сакрити нису могли. Послушајмо, како нас цар и пророк Давид о томе уверава, те говори: „Предај Господу пут свој и уздај се у Њега, Он ће учинити; и извешће као видело правду твоју и правцу Твоју као подне“ (Псал. 37. 5. 6). Као што нас и само св. Јеванђеље учи: да се и град који на врху горе стоји, пре сакрити може, него да би врлина и добро дело без награде и наплате остало. Но сада да посмотримо и другу сујету света овога.

Други траже себи заштитнике и добротворе међу људима. Они — као што се види — заборављају на оне речи пророкове: „Не уздајте се у кнезове, у сина човсцјега, у којјега нема помоћи“. (Псал. 146. 3.) Такви људи, не само да траже оно, што је само по себи недостојно, и на што се поуздати не могу, него, шта више, и саму врлину и добро дело понижавају, јер нису уверени, да врлина свакога онога који њу љуби, — довољно усрећити може. Но врлину и добро дело није ни могуће понизити; јер сви тражиоци части, ако се врлином не укрепе, то онда постиђени сву наду своју губе. Пошто пак ови заштитници и добротвори, на које они сво уздаће своје полажу, и сами различитим променама подлеже, јер су људи; то ако ништа друго, а оно смрт сву наду и очекивање њихово на њих руши и уништава. Тако ето одлетела је Хришћанине, нада твоја, твој је стуб пао, твој се темељ уздрмао, а ти си постиђен — остао! Из овога се, богољубазни Хришћани, уверити можемо, да врлина и добро дело — оне који њих љубе — никада не остављају. Врлина с њима по мору и страним земљама путује, у тамници теши, у беди и невољи ободрава. Кад се други колебају, те са врха части и достојанства свога доле падају — и пропадају; онда врлинама и добрим делима украшени човек, у тихом пристаништу смирености своје спо-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

којно пребива и као у слатком и пријатном окриљу неком безопасно — почива

Доиста, као што себи равном љубав тако старијем и већем од себе: што ваље — одавати ваља. То ни е противно промислу Божјем, када ми ближњем своме несрећу и јад свој откривамо, те од јаче и снажније руке помоћи иштемо; јер то не значи тражити заштитнике и добротворе. Но када когод непристојно ласка коме, те уместо заслуга својих сву хитрину улаги вања својих употребљује, да би задобио оно, чега достојан и заслужан није; — то онда ово увреду врлини наноси — ово је противно промислу Божјем, које ће с временом њима ово казати: „Не знате шта иштете.“ Али ево нас сусретају још и други тражиоци.

Неки траже богатства. Ова велика жеђ и жудња за богатством ничим погашена бити не може. Она је сличва огњу који што више дрва у себе прима, — то се тиме све већма распаљује и разгорева. Ову незајажену жељу човекову за богатством и само св. Јеванђеље ставља као велику препону спасењу нашем, те вели: „Лакше је камили проћи кроз углене упи него ли богатоме у царство Божје ући.“ (Мат. XIX. 24.). А свети апостол Павле вели: „Који хоће да се обогате они упадају у напасти и замке и у многе луде шкољиве жеље (I. Тим. VI. 9.).

Јамачно, да Богу није противно богатство, нити је оно грех; али као у свему тако и у овоме потребну меру — одражавати ваља. При сабирању богатства треба поштење и лепо име своје сачувати, а не мислити, да је сваки начин, којим човек хоће да се обогати — дозвољен. Не привезуј, Хришћане, сву мисао и срце своје за богатство и трошна блага света овога, него се највише постарај о богатству врлина својих! Начини лађу вере, украси је једрима љубави и утврди је котвом вечне наде! Ово богатство врлина, јесте потпора и украс земаљскога богатства твога. При овоме богатству врлина, и оно је: тврдо постојано и безопасно. Једина само врлина правично рећи може: „Који не сабира самном, просина.“ (Мат. XII. 30.) И Аврам је богат био, али, као што нам св. писмо казује,

седио је код врата шатора свога на највећој припеци, да би кога путника дочекао и у шатор свој примити и угостити могао; и за то гостољубље своје удостојио се самога Бога — угостити. Био је и Јов богат, али је и он био: око слепима, нога хромима, отац немоћнима. Од вуне оваца његових загревала су се плећа сиротињска, а његова су врата свакоме, који је год долазио — отворена била. То је праведно и Богу угодно употребљавање богатства.

А који се само за себе, а не у Богу, и на хасну ближњег свога богате, — на њих се односе оне речи. св. апостола Јакова: „Ходите ви сада богати, плачите и ридајте за своје љуте невоље које иду на вас; богатство ваше иструхну; злато ваше и сребро зарђа, и рђа њихова биће сведочанство на вас“ (посл. Јак. V. 1, 2, 3.). А ми ћемо пак таквима заједно са светим Јаковом казати: ви богаташи! ни сами нисте знали шта сте тражили, — не вкста чеш просита. Али још писмо све жеље човекове избројали.

Други пак траже весеља и забаве. Ови људи — чини ми се — да су слични некоме Танталу, о коме се говори, да је посред воде стајао, али се исте пањити — није могао. Јер сва весеља и забаве света овога са досадом су помешане; и све радости су земаљске са сузама растворене. У животу овоме није могуће наћи: савршене радости, мира и тишине. Јер је човек од Творца свога за шта више и достојније саздан, него ли, да би га ове видљиве и пролазне ствари — задовољити могле. Соломон је све врсте весеља и забава светских пробао, и свима телесним наклоностима својима угађао; па при свему томе наислетку увидео је велику заблуду своју, те је рекао: „Таштина над таштинама, све је таштина“ (Екл. I. 2).

Истина је, да и жалостити се није свагда хасна. Као што о томе и св. Јован Златоусти овако расуђује: Је ли когод изгубио новце, то их тиме, што се жалости — повратити не ће. Је ли когод сина изгубио, то за утеху његову жалост му, ни мало хасне — не приноси. Страда ли когод у болести својој, ако се при томе

тузи и очајању одавао буде — то му исто не ће болест олакшати, него ће још већма умножити. Само у једном случају — вели даље свети Златоусти — туга и жалост своју хасну приноси, а то је — у греху. Јер када год само због греха жалошћу срце своје сакруши — то је онда у тај исти мах и грех свој уништио и истога се ослободио. Боље је, дакле, плакати због грехова својих, него у понор наслада и уживања света овога — утоњавати. И зато сви они који у сластима светским покоја траже — сами не знају шта ишту; — не вкста часо просита.

И тако смо видели све нерасудне тражиоце и молиоце. Но још се много њих налазе који, знајући да ће им у неком прошењу њиховом сав труд узалудан бити, ипак прибегавају Богу и својим неправедним молбама — досађују Му. Они често ишту то што њима корисно није, а Богу се не пристоји да им исто дарује. Тако дакле: неки моле Бога, да би Он казнио непријатеље њихове, јер они то учинити нису кадри. Крадљивац моли, да би му Бог помогао те да би помоћу помрчине и невогоде ноћне украдене ствари сакрити могао. Један од нас моли од Бога кишу, а други у тај исти мах иште ведро и лепо време. Таква сва прошења — по расуђењу нашем — нису добра.

Многи много од Бога ишту, али то свагда не добивају, јер ишту оно, што добро није. Код њих нема исправљања, нема добре намере, нити пак на добро употребљавања онога, што од Бога ишту. Као што и св. апостол Јаков говори: Иштете и не примате, јер зло иштете, да у сластима својима трошите. (Посл. Јак. IV. 3.).

И тако имајући на уму све ове помануте молиоце, а при томе имајући на уму како смо ми људи слаби и немоћни тако, да свагда не можемо савршено сазнати, шта нам је од хасне, а шта од штете — то онда не можемо на ино, а да не похвалимо ону неку стару молитву, која овако гласи: Господе, дај нам оно што је корисно, ма ми то од Тебе и не просили; а не дај нам оно шта је шкодљиво, макар ми исто од Тебе и молили!

После свега тога ваља да ми, побожна

браћо моја, ово на уму имамо: постоји једна ствар, коју нам Бог, — када ју од Њега просимо — никада не одриче, а то је: спасење наше. Иштите од Бога и наћи ћете, куцајте на дверима милосрђа Његова и отвори ће вам се — и све остало ће вам се дати. Амин.

Бојка 1898.

превео: Милан Попадић.

Тумачење речи и назива,
који се у црквеном језику употребљавају.

По Михајловском „Словару“ и другим изворима ради
Ст. С. Илкић.

(Наставак)

Крштење — *крштење* је прва и најважнија хришћанска тајна, при којој се верни три пута погружава у воду у име Оца и Сина и светога Духа те тако умире за греховни живот, а рађа се у нови и свети живот; — под крштењем се тако исто подразумева и обред црквени којим се обавља света тајна крштења. Крштењу претходи *оглашење*, при коме се онај који ће се крстити, пошто саслуша молитве и заклињања, одриче сатане, прибрав се ка Христу и исповеда веру своју. При самом обреду крштења обавља се: *освећење воде, освећење уља, помазивање воде и онога који се крсти, освећеним уљем* и на послетку се онај који се крсти *три пута погружава у воду уз изговарање ових речи: во имя Отца аминь; и Сына аминь; и святаго Духа амин; нынѣ и присно и во вѣки вѣковъ. Аминь.* За тим долази *облачење крштенога у белу одећу и полагање на њега часнога крста.*

Заједно с крштењем свршава се и друга света тајна *Миропомазање*, иза којег се обавља *умивање крштенога и пострижење косе му.* Сви ови обреди свршавају се данашњим даном заједно, јер се крштење над децом обавља. Али у пређашња времена, када су се и одрасли крштавали, разни обреди ови свршавали су се одељено у неком размаку времена, што би се и данас могло вршити, кад би се одрасли људи крштавали, када би н. пр. ко из јеврејске, мухамедове или из друге које нехришћанске вере желео ступити у нашу хришћанску православну веру.

Обред крштења налази се у богослужбеној књизи, која се назива *Требником.* Осим ре-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

довног обреда крштења, налази се у требнику и скраћени му обред, који се свршава над дететом тада, када му смрт прети. У крајњем случају, ако се не би могао свештеник сачекати, крштење може обавити сваки православни хришћанин па и саме женскиње. У таквом случају крштење се састоји само у прикратном погружењу, или ма и самом обливању и прекању водом онога који се крсти уз произношење речи: *во имя Отца и Сына и святаго Духа*. Овако извршено крштење признаје Црква за фактично обављену тајну те се према томе исто не може поновити над дотичнима ако у животу остану, већ се такво крштење само допуњава читањем прописаних молитава и свршавањем осталих прописаних свештених дејстава.

Купељ — *купка*. Овако се назива сасуд у којем се благосиља и освећује вода у који ће се погрузити онај који се крсти. Купка ова напомиње нам *овчију купку* у Јерусалиму, у коју је силазио ангел Господњи и воду мутио и сваки болесник, који је први по узмућењу у воду силазио оздрављао је тајанственим дејством Божје благодати која се помоћу те воде манифестовала.

Л.

Ладанг. — Ладаном се назива мирисава смола, што се употребљава за кађење у храму и ван овога, при богослужењима.

Лампада. — Грчка реч *λαμπάς, λαμπάδιον* значи — *свештилик, свећњак*. Лампадама се називају сасудови, који обично висе пред иконама и у којима се сагорева уље (в. кандило).

Лжица. — Грчка реч *λάβρις* — *кљеште*, значи то исто што и *кашичка* или *кашичица*. Лжица има држаље, на чијем се крају налази крст и употребљава се за причешћивање световњака и црквених служитеља. По грчком називу лжичице види се, да она означа оне кљеште, којима је Серафим узео усцијано угљевље и додирнуо њиме уста пророка Исаије (Ис. 7, 6). Лжичица се употребљава у цркви од времена Јована Златоустог. До тога се доба свето Тело давало вернима одвојено од светске крви; мушки су га примали у руке а женске у чисту махраму. Но како је једна жена употребила добивено свето Тело на чарање, св. Златоусти установи, да се употребљава лжичица и да се св. тајне дају вернима под оба вида заједно у уста, помоћу лжичице, да се

тако спрече све могуће злоупотребе. Из тога разлога је установљено и давање антидора као и топлоте односно вина после причешћивања, да онај, који се причестио, не би могао у устима сакрити свету тајну. — У нашој цркви задржало се само давање антидора после причешћа, али у руској се и данас у северним пределима даје топла вода, а у јужним — где има вина — даје се вино из малених чашица.

Литанија и **Литија** — долази од грчке речи *λετανεία* и *λιτή* — *приклањање колена, клечање, усрдно опште народно молење*. Овако се назива богослужење, што се свршава у притвору или ван храма, да би тако при томе молењу могли учествовати сви православни — и оглашени, па и они, који су под епитимијом, те да би на тај начин ово молење у потпуном смислу речи, било опште народно молење — литија. У празничне и неке недељне дане литије се обављају при крају вечерње после јектенија. Свештеници, клир и народ, појући стихире на литији, одлазе у притвор храма и тамо узносе Богу топле молитве, за сав народ православни, призивајући све свете, да нас заступају пред Богом. На све ове молитве, којих има свега пет, клир и народ одговара многобројним појањем: „*Господи помилуй*“. На послетку свештеник чита молитву, а народ ју слуша приклоњеном главом. Иза ове молитве завршује се литија, те се сви враћају натраг у храм. Тако се свршава празнична литија. У непразничне дане, устав црквени прописује, да се поју литије за умрле, ове се литије такође поју у притвору храма или ван њега, на гробовима и у домовима.

Постоји још једна врста литије, која се и *крстним ходом* назива. Ова се литија држи из разних разлога; или се иде на освећење жита, или да се измоли милост Божја, да отклони од нас какву општу нужду и невољу која нам грози; или за спомен милостивог избављења од какве беде и напасти односно подарења милости и благодати. При овој литији носе се цркене заставе, часни и животворни крст Спаситељев, свето Јеванђеље и свете иконе, те се иде извесним путем, појући духовне песме и приносећи усрдне молитве Богу. При овим литијама се застаје на извесним местима, где се том приликом обавља кратко молебствије и чита се свето Јеванђеље.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

На послетку с литијом се иде на извесно место ради освећења воде. Сви ови крсни ходови, могу се без разлике назвати *лишјама*, а и значење им је једно и исто т. ј. да се Хришћани могу Богу молити и Њега славити, не само у светоме храму, — као нарочитом месту за молитве и свете службе, — већ свугде и на сваком месту, у дивној природи Божјој, том најпространијем и највеличанственијем храму — сведоку неизмерне мудрости, велике моћи и неограничене љубави Његове.

Литонз — в. Илитонз.

(Наставиће се).

Мисли о проповедништву.

Један те исти савет није увек згодан за све; јер немају сви једнаке обичаје. Што једном користи, може другом шкодити. Неке биљке су за једне храна, а за друге могу бити убијство. Лекарија, која на једном месту болест уништава, на другом је појачава, а хранливе материје, које снаже живот јаких људи, могу малу децу убити. Проповед се, дакле, мора удецити према стању слушалаца, да сваки добије што је за њега, па ипак да нигде не одступи од вештине општег називања.

Св Јован Златоуст.

*

Проповедници су рибари, који својим мрежама лове рибе из тамних морских дубљина, т. ј. својим проповедима извлаче људе из таме неверства на светлост воде.

Тома Аквински.

*

Проведник, који се моли, више користи, ако је и средњег дара и више утече на своје слушаоце, него многи други куд и камо даровитији, али који молитвом не добише помазања нити нежна укуса блажености, који једини зна говорити к срцу. Сасвим се друкче предочавају истине које су нам миле и које смо навикли код ногу Спаситељевих посматрати и уживати. Срце има свој језик, којег ништа не може подражавати. Расејан свештеник ма непрестано са проповедаонице грмио и викао, место да за свето ревнује, познаће се увек по томе. Увек ће се видети да је то огањ који није с неба.

Масиљон.

Наше јавно мишљење.

Опасно друштво политичких софиста нашло је код нас уточишта у јавној штампи.¹ Њихову дјелатност јасно доказује растројство и поквареност у цјелокупном животу народа нашега, кога су, изтргнувши му из руку директиву правог и спасоносног живота, задојили отровним млијеком заблуде и гријеха. Оружје своје то друштво истином зове, а незна јадно, да само истина Божја до вијека остаје, а оно, што оно истином зове, да је само сујевјерје, које се случајно истим ријечима служи, које и праву истину оглашују.

Ове, ево, прилике поводом су, да се изнесе овдје неколико ријечи о нашем јавном мишљењу посебице, а у свези с тијем и неколико ријечи о јавном мишљењу у опће.

Измакла су у неповрат времена, када је требало бранити опстанак јавног мишљења. Слободно је данас казати мисли своје, тражити и наћи им мјеста у најширем кругу. Узвишена задаћа: бранити права опћа према авторитету власти и штитити право на добро и част сваког појединог члана друштва, слободом том добила је отворене путе. Али, ту племениту задаћу преузео је тек човјек, који врло лако може да скрне с правог пута, па у нади, да истини служи, често пута Сатани даре да приноси. Ради ли се пак ово намјерно — што је већ готово у крв прешло извјесним нашим новинарима — онда нам није од потребе, да много доказујемо, да су ријечи историка Тацита: „*Rara temporum felicitas, ubi sentire, quae velis et quae sentias dicere liceat*“ добиле код нас име ироније.

А да се увјеримо о овоме, треба само погледати у неке наше листове. Ту се пише, шта ко хоће и како ко хоће, а све под именом јавног или народног мишљења. Покушате ли, да се увјерите о истинитости тих ријечи или да им тражите узроке или оправдања — онда вас без сумње апатема чека. Уза све то ми ћемо се опет латити, да коју и о томе кажемо.

Јавно је мишљење — говоре учењаци

¹ Од неко доба чудновату и безобаврну задаћу преузеле је „Застава“ и други ситнији, који истој лозинци служе.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

— једна од многих манифестација духовног живота људи, који су друштвом сажедињени. Но најглавније је, да ниједан од њих не истиче апсолутне вриједности јавног мишљења, него сви говоре тако условно и тако разнолико. А чувени њемачки философ Фихте казао је, да су само велики људи кадри увидјети, шта је лажно, а шта је опет истинито, у јавном мишљењу.

Рецимо сад опет, има ли код нас и какво је наше јавно мишљење? Сваком је без сумње довољно познато, ко коме даје код нас иницијативу, да ли народ новинарима или новинари народу? Биће, да је ово посљедње! Може ли онда код нас бити говора о јавном мишљењу, као манифестацији духа народног? Не може! То је напосљетку и сасвијем природно, јер народ (ма који био), као цјелина, није у стању непосредно казати свога мишљења, а тешка је опет ствар наћи такве репрезентанте, који добро знаду увидјети оно, што би доиста било добро и корисно за народ.

Мало прије, дакле, рекосмо, да народ неможе непосредно изрећи својих мисли, него то чине његови репрезентанти. За ове се опет каже, да тијем јаче и јасније избија код њих јавно мишљење, што их је мањи број и што су знаменитији по духовној снази.

Правих наших преставника врло је мало, док су називи преставници увукли читав народ у борбу, гдје се они у народу изгубише, а народ опет у њима. Сваком опет члану онога невјесног друштва тешко би повриједили чувство патријотско, кад би му казали, да није вођа или преставник народа, јер с правом тијем уведен је у то друштво, те тако сви су преставници или боље — нема ниједног. Рецимо за сад, да их има, па да видимо, какви су по духовној снази. На знању и образовању нико им за цијело завидјети неће, али, пошто увијек — бар пред свијетом — говоре, да су прави и одани синови цркве православне, казаћемо коју о њихову религиозном убјеђењу.

Неки од називи преставника бар привидно признају скуп хришћанских етичких начела као вјечну истину и мудрост,

док у живом то м ни привидно тога не показују. Они су као норму за свој живот направили компромис између властитог религиозног убјеђења и интереса овога свијета. Неки опет и вјерују може бити у истине хришћанског морала, као што обично вјерују људи у оно, што се много хвали; с друге стране опет ти исти на недостојан начин само онда спомињу ово учење, кад им противника заћуткати треба. Лако их је и једне и друге познати, „јер сваки, који зло чини, мрзи свјетлост и не иде к свјетлости, да се не би казнила дјела његова. А који правду чини иде к свјетлости, да се виде дјела његова, јер су у Богу учињена.“ (Јов. III. 20.—22).

Засад је доста о тијем јадним преставницима, треба сад коју ријеч и о непогрјешивости јавног мишљења. У ошће је претјерано непогрјешивим прогласити јавно мишљење. Шта да кажемо тек ми Срби? Погледајте „Заставу“! Оно у њој „јавно“ мишљење редовито је изазвано моментаним страстима, а главно му је средство политичке критике већина гласова. Додајте још к томе искључиву службу својој партији, сумњичање и анатемисање противника, — и доиста ту су онда сви услови и права на непогрјешивост!

Говорити још и о користи тога јавног мишљења — сасвијем је сувишно, а о штети, коју нам је нанијело, никада краја приповиједању! О овој чињеници сваког се дана увјерити можемо. А зар би и могло онако бити, кад се изјаве појединих изабраних и правих преставника газе, доказују тобоже, да су основи тијех изјава неморални и штетни, напротив сами демagoзи стварају друштвену анархију, гдје је згода радити за свој интерес, а на рачун заједнице. А да им тај посао успјешнији буде, стварају деспотски тероризам, силећи свакога, да науку и ријечи њихове за истину прима, као да у ошће може да буде у људском друштву непогрјешива авторитета. Свако мишљење, ма чије било, треба оцијенити по вриједности и истинитости, а бојати се овога испита под изговором, да је казано у име народа — глупост је једна. Мјера за истинитост није и неможе бити маса народа, него увиђавност

WWW.C
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

и савјесност макар и малог броја људи. „Кад би цијело човјечанство осим једног јединог човјека једнака мишљења било, а овај једини противног, не би ипак више било у праву цијело човјечанство, да овом једном уста запуши,“ — каже Миљ.

С узвиком „народ тако мисли“ унапријед вам је казана забрана слободног и самосталног пресуђивања извјесних чињеница, ма да је то народно мишљење угледало свијета у уском простору уредникове собе. Он има монопол јавног или народног мишљења, ма да му нико не даде права, да ријешава и предлаже у име свијех, јер на што онда сваком човјеку моћ пресуђивања? То право слободног суда гарантовано је човјеку већ тијем, што је члан друштва и што може на свој посебити начин мислити и радити. Изгледа, да код нас мало ко знаде за то своје право, а демагози увијек ипак говоре, да народ наш активно судјелује у „политичкој“ борби. Ми — на жалост — видимо, да су га објесни демагози неспособним учинили, да ма какву борбу предузме; он је за сад само згодан материјал, кога употребе лажне његове вође у оскудици доказа, као орган надмоћи. Рекосмо мало прије, да је народ наш неспособан за борбу, а нама ће опет рећи когод, да смо се с тијем огријешили према свом патријотском осјећају, — али ми унапријед кажемо, да нијесмо. Баш напротив нас боли, кад видимо, да народ наш нема још толико искуства и још толико свијести, да би могао провидјети и увидјети основе надутог патријотизма и лажне несебичности својих назови преставника. Ми се надамо, да час тај чије још далеко а онда — демагозима је крај.

Боље је засад — по њихову — водити народ кривим стазама и учити га, да сам себе прецјењује, а видели смо већ, што је више пута падао народ са лажне висине, да је све дубље упадао. Ово и јест гријех наших старих, који нас још и данас тишти. И узалуд је ова вика, одушевљење и привидни отпор, све је то ништа, на бојишту нашем много је дима, али ватре ни мало.

Све спомињемо неку борбу и неко

бојиште, а гдје је то једно и друго? Бој бију браћа рођена међу собом, а бојиште им је наша народна аутономија. Главне ударце има да издрже служитељи свете цркве, али, нека каже ко што хоће, наше је увјерење, да сва ова борба против праведне и оправдане јерархијске власти није излив бојазни са судбине народне, него је просто знак зависти и мржње према свештенству, као посебном и Богом установљеном сталежу људскога друштва. Сваком је познато, каквим је идејалима служио један од тобоже главних преставника народних, а у новије доба тај се исти јавља каткад као бранич свете наше вјере. Но најжалоснија је крај свега тога та чињеница, што тај исти може да покаже у својој чети доста служитеља олтара, који у оскудици духовне самосталности болују од друштвене страсти имитовања.

Извјесни преставници нашега јавног мишљења увијек говоре, како су они позвани и како је баш њихова дужност и задаћа, да бране права како цијелога народа тако и свакога појединца против неправедних нападаја. Све се ово ријетко виђа, главнија им је и кориеница задаћа: што брже саопћити новости дана, извјесне догађаје тумачити по правилима своје странке, непријатне истине прећутати или забашурити, противнике у кал рушити, а присташе у звијезде ковати, радити око успјешне домагогије у простом народу. Мора да им је врло незгодан посао, кад отпаднике од своје странке кукавицама и слабим карактерима зову, док противнике дојакошње, који скрушено к њима долазе, величају, што пађоше прави пут истине!

Полемику не воде они по правилима здравога разума, него побједу своју налазе у томе, да противницима покажу што више неконзеквенција и логичких протусловља, а редовито сумњичећи његов карактер. Миљ говори, да је најгоре опадање у полемици правити противника свога рђавим и неморалним човјеком.

За чудо је управо, с каквом лаковерношћу прима наша публика те штампање клевете! Главни је узрок овоме незнање и необразовање, а успјех се опет демагога тијем тумачи, што је увијек лакше ску-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

пати више присташа у табору порицања и рушења, него у табору успјешног рада и позитивних доказа. Жалосна је то појава, кад се на узалудан посао троши драгоцјена снага кад се на зло употребљава наивност простог народа, износећи преда њ таке објекте, који никако не засијецају у дјело круг јавног мишљења. Оружјем неистине и подвале и војује само извјесни дио наше штампе, којој је на челу човјек, окаљан тешким гријехом, који се никако неће да окане свога кукавног посла, јер гријешник мрзи од себе бољег. Ко је изван његова круга — тај поштен бити не може, то је његово једно начело. Према томе начелу он и ради и нема готово ни једне угледније и уваженије личности, које се он не дотаче. Једна је срећа, што се на његове ријечи озбиљан и моралан нико не обазире, јер кад би когод из страха пред штампаном клеветом скренуо са првог и истинитог пута или ако би из љубави према аплаусу немјеродавне журналистике радио према њезиним жељама, — онда бисам себе извргавао руглу свих разумних људи.

Дужност нам је, да буде јаснија слика извјесног дијела нашега јавног мишљења, споменути и ову врло жалосну појаву: Већ толико пута споменуто друштво политичких софиста на најнедостojнији начин хоће да укаљају и узвишену личност врховног поглавице наше свете цркве, једине изданице наше у овим тешким приликама, када су ријечима народа нашега свуда врата затворена, а речи демагога што опет нико не зарезује. Нека не ликују ови, да су што успјели, јер је сваки разуман и увиђан човјек увјерен, да наш свети патријарх куд и камо више љуби свој народ и да за ту љубав имаде куд и камо узвишенијих побуда, него ли их има блазирана љубав лажних народник преставника. Осуда ће стићи ту незахвалну дјецу народа српскога, који, изгубивши сами углед, намјерно иду за тијем, да убију у народу и поштовање према поглавици нашем.

Да завршимо сад! Буде ли ово неколико ријечи поводом, да многи, који досад или није знао или није хтјео самостално мислити, пође на прави пут, гдје ће му

директивом бити здрав разум оплемењен начелима хришћанског морала, онда ће оне саме наћи оправдања своме постанку, а жељени успјех и одвећ ће им велика награда бити.* б.

* Радо дајемо места овоме чланку, који долази из круга оне омладине наше, која увек не пружа доказа, да негује назоре у том чланку изнесене, ма да би јој ти назори имали бити тако општи и својствени, да се без њих ниједан члан у њеном кругу не би смео ни појавити.

Ако се у том кругу — наше богословске омладине — досад могло не само без тих назора постојати, него и сасвим противне назоре култивисати, било тајно, било доста јавно, узрок је томе и — досада неспроведена дисциплина у нашем црквеном животу, његова неорганизирана, утецај које није могао обићи ни живот наше Богословије.

Полазећи са онога што постоји и бива у круговима те омладине, — а о чему ћемо ми даном приликом опширније говорити — чланак овај предусрећемо као појаву, којој се радујемо у досадањем тужном погледању настранога, некоректнога и скроз погрешнога правца у назорима и поступању једнога (но можда већег) дела наше богословске омладине. Управо, теши нас та појава као доказ, да демагошка, развратна и деструктивна струја није кадра својом ефемерном бујицом понети све собом, него да и у наше богословске омладине има моралне снаге, да јој се одупре — у правилном схватању своје дужности, у савесном појимању спреме за *слободно изабрани* будући позив.

А кад се наш свештенички подмладак — васпитан у објективном и правилном оцењивању свега што бива и какав он има бити у животу наше цркве и народа — у таком схватању и појимању учврсти и прекали, а оснажи и наоружа за морални отпор и утук свему што је са узвишеношћу његова позива, захтевима његове будне савести, интересима цркве и општега добра народнога у сукобу, — те кад такав свештенички подмладак једном стане на своје ноге и прими свој део општих послова у своје руке, онда ће и наша црква и наш народ веселије проводити садашњицу и безбрижније погледати у будућност.

Што више у целом нашем народу буде моралне снаге за отпор против свакога зла, — фатална данашња струја демагогије, разврата и деструкције, све ће више слабити. Талог њезине бујице наћи ће своје место, а бистрина народнога живота изнеће на површину што је добро, што треба да постоји и да је виђено.

Круговима, из којих је потекао горњи чланак, препоручујемо култивисање у њему изнесених назора с једне, а с друге стране еманциповање од назора, који се са спремом за свештенички позив не могу довести у склад. Г. писцу чланка нека не буде криво, ако приметимо, да је наше јавно мњење, односно штампу, као представницу његову, посматрао с једне стране. Добро је *ту* уочио, праведно оценио, али нека се у свом животу својим оцењивањем не заустави *на тој само страни*. Ако ју је за сад узео на нишан *као најгору*, није погрешно.

Ур.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Парастос блаженоупокојеној Царици и Краљици Јелисавети.) У прошлу недељу 29. августа (10. септембра) о. г. одржан је у саборној Св. Николајевској цркви Карловачкој свечани годишњи парастос блаженоупокојеној и непрежаљеној нашој Царици и Краљици Јелисавети. Парастос је служио Његова Светост патријарх, преузешени господин *Георгије Бранковић*, уз саслужбу свега свештенства у Карловцима. Присутни су били представници и чиновници свију власти, политичких, судских и автономних, свију просветних завода са својим ученицима, и многобројни грађани и грађанке, Срби и Српкиње Карловачке. У цркви је владало опште тужно расположење у живом сећању на незаборављену добру мајку целе отачбине и свију њезиних народа, сећање на узвишену идеалну љубу премилога нам Владара, сећање на невину мученичку смрт Њезина Величанства благоупокојене Царице и Краљице Јелисавете. У том тужном сећању, тужно је и отпевано трипут *Бјчнал паматз*, са осећајима непрежаљене жалости за благо-

упокојеном добром Царицом и Краљицом нашом. Бог Јој дао рајска насеља, а вечна Јој успомена благодарности међу свима народима Аустро-Угарске монархије!

(† **Александријски Патријарх Софроније**.) У пре-дубокој старости својој преминуо је Александријски Патријарх Софроније. Родио се у Цариграду 1798. год., а 1820. постригао се за ђакона. У 1839. год. био је произведен за митрополита у Хијосу. 1855. г. премештен био у Амасију, а у 1863. г. изабран био за Васељенског Патријарха у Цариграду, где је патријарховао до 1867. г. када је, разболевши се од тешке болести, поднео оставку на васељенски трон. После смрти Александријског Патријарха Никанора 1870. г. позват је Софроније на Александријски престо, са кога је мудро управљао до 21. августа 1899. год. када се и преселио у вечност.

Патријарх Софроније служио је православној цркви најдуже од свију досадањих клирика и заслужио је опште поштовање.

(**Впреосвештени епископ Бачки**.) „Бачванину“ јављају из Сомбора, да је у скупштинској седници тамошње православне српске црквене општине, одржаној прошле недеље, прота Љубомир Купусаревић објавио, да ће Њ. Високопреосвештенство господин епископ дијецезан *Митрофан Шевић*, ради одржања каноничке визитације доћи у Сомбор 18. (30.) овог месеца. Скупштина је ово саопштење са највећом радошћу узела на знање у толико више, јер Сомборци већ 30 година не имађаху среће, да у свом кругу виде епископа. Скупштина је овластила одбор, да ради свечаног дочека впреосв. г. епископа учини потребне припреме. Црквени одбор ће у тој цели изабрати нарочити приређивачки одбор. Впреосвештени г. епископ, по досад углављеном програму, стиже у Сомбор 18. (30.) септембра по подне у 4 сата. На жељезничкој станици ће епископа корпоративно поздравити Сомборска црквена општина. Биће и почасна бандерија коњаника, а на путу на улаз две велике тријумфалне капије. У вече бакљада с музиком. Други дан 19. септембра (1. октобра), биће у великој цркви архијерејска служба уз асистенцију многобројног свештенства. После службе Божје примаће впреосв. г. епископ подворење изасланства. У подне у дворанама српске читаонице свечан обед у част впреосв. г. епископу. После обеда одлази Његово Високопреосвештенство у Сантово, ради посвећења темеља нове цркве, која ће се зидати за тамошње Србе. На том путу пратиће впреосв. г. епископа велико изасланство српске православне општине Сомборске.

(Поправни испит зрелости). У суботу, 28. августа (9. септембра) о. г. одржан је на Новосадској срп. вел. гимназији, под председништвом патронатског изасланика проте Милана Ђирића, а у присуству министарског повереника дра Едварда Маргалића, поправни испит зрелости са пет ученика, који су летос упућени да после два месеца понове испит из по једног предмета, и то: Риста Михајловић (Долња Тузла) из мађарског језика, Александар Марковић (Нови Сад), Милорад Петковић (Б. Мартонош), Иван Димитријевић (Т. Кањиза) из математике и Јован Милић (Нови Сад) из физике. Сви су поправили своје летошње оцене и проглашени су зрелима.

(Добротворна Задруга Српкиња Карловкиња) прославиће своју Заштитницу на празник Мала Госпојина, 8. (20.) септ. о. г., после св. службе Божје резањем колача и освећењем водике у свечаној дворани срп. вел. гимназије. На ову свечаност позивају се најчувивије сви пријатељи добротворне Задруге Српкиња Карловкиња. О значају свечаности ове и о задатку добротворне Задруге говориће том приликом перовођа Задругин г. проф. *Светислав Коларовић*.

(Књижевно Одељење „Матице Српске“) држало је 28. августа (9. септембра) о. г. своју редовну седницу под председништвом А. Хаџића, председника друштва. Председник, отварајући седницу, поздравља бачког епископа високопреосвештеног господина *Митрофана Шевића*, који је као члан Књижевног Одељења први пут дошао у седницу. Поздравља топлим речима дра Е. Маргалића, професора будимпештанског универзитета, министарског повереника за српску велику гимназију новосадску и књижевника, који је песме о Краљевићу Марку превео на мађарски језик и у посебној књизи на свет издао. — За потпредседника Књижевног Одељења бира се једногласно ректор Богословије, прота Јован Вучковић, досадањи председник. — За чланове Књижевног Одбора бирају се већином гласова: Јован Грчић, др. Милан Савић, Милан А. Јовановић, Стеван Лекић, Сава Петровић, др. Јован Радонић, др. Ђорђе Дера, Тихомир Остојић, из места, а са стране ови: Паја Марковић, Милутин Јакшић, Радивој Врховац, Ђорђе Магарашевић, сви из Карловаца. — Узимају се на знање скупштинске одлуке о расписивању награда из задужбине Јов. Наке В. С. Миклушког, и Јована Остојића и жене му Терезије рођ. Зозукове. — Према једногласном мишљењу чланова: Јована Грчића и Радивоја Врховца досуђује се, на основу овлаштења главне скупштине, награда од 100. фор. шаљивој

игри у 1 чину с натписом: „Ретка срећа“ под уобичајеним условима. Кад се отворило делу приложено запечаћено писмо, на ком је исти мото био, који и на делу, вадело се, да је споменуто шаљиву игру написала Милева Симићева, учитељица више девојачке школе српске у Новоме Саду. — Исти оцењивачи не препоручују за награду трагедију: „Бан“ и шаљиву игру: „По команди“, од непознатих писаца, и ако овом последњем делу признају многе врлине и доста уметну израду. — Узета је на знање наредба кр. уг. министарства просвете и црквених послова о цитомцима Ђ. Влајковику, из задужбине Васе Јагазовић и жене му Сарамфиле. — Узет је на знање одговор председников на питања, која је ставио члан др. Станоје Станојевић у погледу одређења делокруга Књижевног Одељења и Управног Одбора. — Враћене су неке молбенице ради стипендија, које су стигле на стечај после истеклог рока и после Књижевним Одељењем већ извршене кандидације.

(Темељ нове зграде Српске Велике Гимназије у Новом Саду.) У последњој заједничкој седници Централног Завода и изасланика сл. патроната решено је, да се полагање темеља те нове зграде изврши на свечан начин и то када буде и сва наша гимназијска омладина овде на окупу. Узето је на знање, да је сл. патронат решио, да се та свечаност приреди на дан 4. октобра о. г. и да је поверено директору г. Пушибрку, да напише споменицу, која ће се узидати са каменом темељцем. Решено је даље, да се и овај чин око зидања те нове зграде изврши заједнички и изабран је ужи одбор са обе стране, који ће под председништвом Његовог Високопреосветелства г. епископа Митрофана Шевића да све оне кораке учини, који су за ту свечаност потребни.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ. 1781—3

На упражњено учитељско место I. и II. раз. срп. осн. мешовите школе у Лалићу овим се отвара стечај.

Плата је учитељу 400 фор., 20 фор. у име огрева, слободан стан са две собе, кухиње, јеловника, подрума и врта од 400□хвати ван села; а од погребца где позван буде 50 нов. Дужности су прописане школском уредбом.

Добро устројене молбенице имају се упутити на потписани школ. одбор најдаље до 23. септ. по ст. кал., којег дана ће се и избор обавити.

Из седнице школ. одбора држане у Лалићу 31. авг. 1899. год.

Школски одбор.

ЈАВНА ДРАЖБА. 179 1—3

Дана 20. септембра (2. октобра т. г.) продаваће се у Ман. Беочину у 9 сах. пре подне овогодишњи 1899./1900. ман. шумски турнус, састојећи се из сјеса 24 кат. јутра храстових и буквих дрва, путем јавне дражбе.

Лицитациони услови стоје свакоме у ман. писарни на углед. Пишманлук је 500 фор. а. вр. У Ман. Беочину 1. (13.) септембра 1899.

Управа Манастира Беочина.

СТЕЧАЈ 170 3—3

који се отвара на два штпендијска места код закладе Васе пл. Николића у Сентомашу. На једно од тих места могу компетовати Срби Сентомашани од породице пл. Николићеве, а на друго Срби Сентомашани грађанског реда. Стипендистама, који похађају доњу гимназију, доњу реалку, трговачку и грађанску школу издаваће се 300 ф. годишње; а горњо гимназистама и т. д. 400 ф., универзитетлијама пак 500 ф. Рок стечају биће св. Тома т. ј. 6. (18.) октобар. Дотле нека сви они Срби Сентомашани, који могу и желе компетовати, поднесу срп. црквеном одбору своје молбенице и сведојбе.

Бач. Сентомаш 14. (26.) августа 1899

Црквени одбор.

СТЕЧАЈ. 174 2—2

Српска православна црквена општина у Јегри расписује стечај на црквеног појца, плата је годишња 300 фор., исти ће и перовођске дужности вршити, те ће за то имати годишње 80 фор. а осим тога ставља му се у изглед на мање дужности 20—30 фор.

Који ово место жели получити, мора бити добро вичан свеопштем црквеном пјенију и мора на сваком богослужењу редовно појати — и тако исто и перовођске дужности код црквене општине отправљати.

Молитељи имају своје молбенице најдаље до 15. (27.) септембра 1899. г. на председништво послати.

Првенство имају свршени богослови и приправници.

Председништво.

К. 1255./312. ex 1899. 172 3—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на упражњену парохију V. класе у *Обровцу*.

Компетенти имају своје довољно инструиране молбе до 10. (22.) септембра 1899. год. потписаној конзисторији поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке држане у Новом Саду 16. (28.) августа 1899.

Епарх. Конзисторија Бачка.

Ad бр. К. 635/419. ex 1899.

175 2—3

ЕДИКТ.

Услед бракоразводне молбе Николе Јовановића из Сурчина против супруге му Софије Јовановић, сада непозната боравишта — позива се речена супруга Софија, да у року од 6 месеци, рачунајући од првог уврштења едикта овог у новинама, конзисторији овој или сама лично предстане или место садањег пребивања свога пријиви, пошто ће се иначе против ње поведена бракоразводна парница и без ње окончати.

Из седнице Архид. Конзисторије држане у Карловци 12. (24.) августа 1899.

Архидијецезална Конзисторија.

СТЕЧАЈ. 176 1—3

На упражњено учитељско место у Дарди, овим се расписује стечај. Плата за редовну и пофторну школу. 340 фор., за огрев 30 фор., петогодишњи доплатак од 50 фор., од великог укопа 40 нов., а од малог 20 нов., од венчанице 40 нов. АШО 76./зап. ex 1898. по наређењу Епарх. Школског Одбора будимског 1/4 јутра баште и једна мала башта у дворани учитељског стана са две собе, кујне, коморе, штале и подрума. Учитељ је дужан на своје уживање порез плаћати. Компетовати могу на ово место свршени приправници и приправнице, који су испит из мађарског језика положили.

Учитељу или учитељици спада у дужност, у цркви при сваком богослужењу појати и школском уредбом прописане предмете у школи предавати. Рок стечају 26. септембра т. г.

Из седнице школског одбора држане у Дарди 23. августа 1899. године.

Ђуро Герковић

Урош Рацковић

перовођа

председник.

Бр. 24. зап. ex 1899.

177 1—3

СТЕЧАЈ.

Овим се отвара стечај на учетељско место на православној епиској школи у Вемени (Вагауа m. Véménd).

Плата је: 1 фор. 50 нов. од брачног пара (свега 60 пари), за земљу аренде 93 фор., припомоћ из државне благајне 126 фор., тврдох дрва 38 куб. метери, с којима се греје и школа, сеча и довожња дрва пада на учитеља. Стан се састоји из 1 собе, предсобља са штедњаком, кујна, комора и подрум. Врт уз кућу и штала. При погребима пристојба. За недељну школу 21 фор. од политичке општине, за евентуално пероводство 6 фор.

Дужности су школском уредбом од 1872. г. прописане. Рок стечају до конца септембра о. г. по старом календару.

Школски Одбор.

У Вемени 29. августа 1899.

Ароо Иванић

председник.

ДРУГИ ОГЛАСИ

Најјефтиније и најлепше одежде, барјаке као и целонупних цркв. утвари
ИЗРАЂУЈЕ

ХРИШЋАНСКА РАДИОНИЦА ЗА СРП. ПРАВ. ЦРКВ. УМЕТНОСТ
ЛУЈА ТАУША

Дунавска улица **НОВИ САД** Дунавска улица
КОД „ЗЛАТНОГ КРСТА“

Кроз праву трговачку везу, са највећим и припознатим творцима Француске, Италије и Швајцарске у свиленим-дамасту као и златне бронаве за барјаке, одежде и литије, омогућава ме способност давашња сваком купцу најјефтиније цене да удовољим.

Стовариште и израђује свих срп. прав. икона, за све правосл. цркве и приватне особе, тако исто и за препродавце на велико (Engros) са одабраним рабатуром. Даље препоручује велико стовариште за прав. цркве као кандила, петохљебнице, кадионице, ручни кретова, путира, кивота и свих спадајућих предмета.

Имам готове лепо израђене тронове Матере Божије и владичанске, те их препоручујем славним општинама, а дајем их по најумеренију цену и на отплату.

За набавку кућевних свечара могу се добити св. иконе по врло јефтинију цену. Молим иштите му-
стре за оферте од ф. 37-75, 45-70, 56-75 и од 85—350 и до 450 ф. као и преко барјака, литија заставе итд

**ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА
АНТОНА НОВОТНИЈА**

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвозђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована **патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,** која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвозђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвозђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

52

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миланарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миланарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч претплата, огласи, стечајев и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.